

CARLOTA GURT

Cavalcarem tota la nit

PREMI MERCÈ RODOREDA 2019

ÒMNIUM
LENGUA CULTURA PAÍS

Proa

CARLOTA GURT

CAVALCAREM TOTA LA NIT

PREMI MERCÈ RODOREDA 2019

Proa

Cavalcarem tota la nit ha obtingut el 22è Premi Mercè Rodoreda de contes (2019), atorgat per un jurat format per Francesco Ardolino, Joana Masó, Jordi Mir, Marina Porras i Clàudia Rius.

Proa
A Tot Vent

Primera edició: febrer del 2020

© Carlota Gurt Daví, 2020

Disseny de la coberta: Planeta Art & Disseny
Imatge de la coberta: © Katrina Yu / Arcàngel Imágenes

Drets exclusius d'aquesta edició:

Raval Edicions, SLU, Proa

Diagonal, 662-664

08034 Barcelona

www.proa.cat

ISBN: 978-84-7588-823-1

DIPÒSIT LEGAL: B. 1.510-2020

Composició: gama, s.l.

El paper utilitzat per a l'impressió d'aquest llibre té la qualificació de paper ecològic i procedeix de boscos gestionats de manera sostenible.

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

ÍNDIX

Les comportes	11
La volta que els cobria	29
Cyrano	39
L'estiu etern	47
Bèsties carnívores	67
La terra no em gronxa	79
El dia de l'alliberament	91
Un món sense balances	101
A totes	115
Un forat ben fondo	127
Com si fossis immortal	143
Segons fets a la nostra mida	155
Primer va ser el cavall, després va venir l'escafandre	171

LES COMPOTES

Waltraud. El seu nom sempre m'ha evocat la imatge d'una valquíria mig nua estripant els núvols sobre el seu pegàs; una valquíria a qui ara mateix estic esperant davant de casa perquè ha insistit a ensenyar-me la presa tant sí com no. A mi, les grans obres d'enginyeria em deixen fred, trobo que són més un mitjà que un fi en si mateix, però no goso confessar-l'hi, perquè ella, de fred, no m'hi deixa en absolut. A més, després de dos anys fotent-me la tabarra amb la construcció faraònica, gairebé tinc la sensació que jo també hi he contribuït una mica.

Vaig amunt i avall pel davant de la façana, mirant a terra, comptant rajoles alternes com qui desfulla una margarida. Parell, imparell. M'hi tiro de cap o no m'hi tiro de cap. Sempre arribo massa d'hora, especialment si estic nerviós; com més nerviós, més d'hora. Ella, en canvi, sempre arriba tard, res, tres o quatre minuts, el temps just per desmuntar el mite de la puntualitat germànica i fer-me posar encara més nerviós. Al cap d'unes quantes desfilades, m'assec als graons de l'entrada, esgotat de gastar la vorera perquè sí.

Per fi, apareix lliscant per l'asfalt amb el seu cotxe elèctric. Alemanya i enginyera havia de ser, collons. Miro de fer veure que no la veig per obligar-la a baixar i tenir ocasió d'agafar-la per la cintura com qui no vol la cosa quan ens saludem. Toca el clàxon i no puc allargar més la comèdia. Pujo al cotxe, li faig dos petons a les galtes aturant-m'hi més del permès per olorar-li la pell i notar aquella finor de préssec; no gaire per no aixecar la llebre, que encara no m'he decidit.

Sabates noves, diu, i jo li dic que si es pensa que coneix tot el meu armari està llesta. Però les sabates, en efecte, són noves. Li brolla una rialla que dringa.

Fica la mà a la bossa i en treu unes claus: «La presa és nostra», m'amenaça amb una mirada múrria, i ens posem en camí mentre jo intento desxifrar el sentit d'aquella mirada. Si avui em torna a posar la mà al genoll fent-se la distreta, m'hi tiro de cap. Decidit.

Me la va portar la pluja un dissabte que diluviava. Arribant a casa, vaig veure un camió de mudances davant de l'edifici, a dins tres homes escrutaven el cel, esperant que la pluja amainés per poder descarregar. Vaig afanyar-me a entrar perquè ja tenia els camals xops i, al vestíbul, esperant l'ascensor, em vaig trobar aquella geganta rossa, amb els cabells recollits enlai-

re, que deixaven al descobert un coll de filigrana blanca, ambrosia per a vampirs.

Jo, que sempre vaig mig encongít, vaig murmurar un tímid bon dia tot estirant el cap per mirar de reduir distàncies amb aquell metre noranta de dona. Ella va respondre amb un bon dia gutural, va ficar-se a l'ascensor i va picar el meu pis. La nova inquilina del cinquè tercera, segur. Vaig estar a punt de dir-li, Serem veïns, i presentar-me i aquestes coses, però la seva alçada i el posat tan digne m'intimidaven una mica. Ella mirava endavant amb perfil d'estàtua arrogant i jo, per no ser menys, mantenia els ulls clavats a la porta de l'ascensor. A mig trajecte es va sentir un espetec monstruós, i l'ascensor es va aturar.

Es va encendre el llum d'emergència i no vaig tenir més remei que iniciar la conversa que s'espera de qualsevol en aquestes situacions.

—Vaja, val més que ens ho agafem bé perquè en dissabte poden trigar una bona estona a arreglar-ho.

Es va girar cap a mi i em va fitar amb uns ulls d'un blau que transparentava, feia cosa mirar-se'ls.

—Perrrdó, jo parrro poc català. Pot vostè anglès?

I jo li vaig repetir, en anglès, que la cosa anava per llarg. Ella va esbatanar els ulls, va aixecar les celles i va assegurar-me que sempre hi ha un sistema d'emergència per a caigudes de línia. No vaig gosar contradir-la, pobra, que es devia pensar que s'havia traslladat a un país civilitzat i qui era jo per treure-li aquella illusió que li hauria de durar tan poc.

Me la mirava des de sota i m'imaginava que li devia fer un efecte ridícul, un home als seus ulls tan escarransit i amb unes idees tan endarrerides.

—Potser té raó —vaig gosar contestar—, jo francament no en tinc ni fava, d'ascensors.

Llavors em va explicar que treballava per a thys-senkrupp en *la* presa, i va emfatitzar l'article com si jo naturalment hagués de saber de quin coi de presa m'estava parlant. Jo, ja gairebé de puntetes, només proferia uns oh admiratius i m'anava empetitint.

Em va preguntar si vivia a l'edifici i jo —ara sí—, que serem veïns i que si mai et falta un ou o una mica de farina, només et cal picar al cinquè primera, i ella que em tornava l'oferiment amb urbanitat europea.

L'ascensor continuava aturat, mig a les fosques. El llum d'emergència ens il·luminava des de dalt i ens projectava ombres estranyes a la cara. Calia dir alguna cosa. Ella mirava a terra, em va semblar que vacil·lava, tot d'una se la veia desvalguda, tan llargaruda i pàl·lida, o potser només era l'efecte de la penombra, però em va fer com llàstima, així que em vaig posar a parlar de la meva feina, no sé ni per què, perquè mira que hauria pogut trobar temes, però va ser el primer que em va passar el cap. Em feia certa vergonya dir-li que era professor d'institut, malgrat que la meva feina m'agrada molt i crec que no soc el típic profe ranci i repel·lent, però m'imaginava que em prendria per un trist professor de català d'institut, i em sentia estúpid d'estar-me preocupant de què pensava una paia que no

coneixia de res, preocupant-me només perquè em passava un pam i tenia una mirada de fetillera nòrdica.

Tota l'explicació em va sortir amb la boca petita. De tant en tant li esquivava aquelles ninetes d'una celestia implacable, o acalava la mirada sense voler, com si la humilitat fos gravetat per a les meves pupil·les, i llavors li veia la vora dels texans tota polida i les vambes lluent amb un llaç centrat perfecte, i m'averkonyia d'haver-me posat les sabates velles perquè plovia i no volia que se'm fessin malbé les altres.

Però què nassos m'estava passant? Si només era una alemanya cregudota! I pensava tot això mentre li explicava amb cara de vedell que era professor de català.

Ja feia deu minuts o potser un quart que estàvem allà tancats quan em vaig aventurar a proposar-li d'asseure'ns a terra. No va gosar dir-me que no. Assseguts, la diferència d'alçada no es notava tant. Tenia les cames tan primes, que quan es va asseure vaig tenir por que se'm desmuntaria.

Jo em feia l'important, que si els meus alumnes eren els que superaven les proves amb més bona nota, que si calia despertar-los l'interès amb coses que els toquin de prop, com si jo fos un pigmalión per a la jovenalla de l'institut, cosa que potser no és del tot falsa, però vantar-se'n així amb una desconeguda era d'una petulància repugnant.

En algun moment, la Waltraud em va demanar si li podia fer classes de català, que les necessitava amb

urgència. Naturalment m'hi vaig avenir de seguida. Amb la promesa d'aquelles classes, de cop tenia més aplom i em vaig llançar a parlar-li dels veïns: la Rosalia del tercer, que sempre portava croquetes als nous inquilins, i llavors tota l'explicació de què són les croquetes i, Sí, et prometo que si no te les porta, ja te'n faré jo, que les dels bars no valen res; els Garcia del sisè, que encara que parlen català ni jo no els arribo a entendre, i amb les meves gracies de mico de fira li feia rajar una rialla sorollosa.

Quan al cap de tres quarts va tornar la llum, em va saber greu i tot, perquè acabàvem d'encetar el tema de la literatura i ho vam haver de deixar a mitges. Les portes de l'ascensor es van obrir i vam quedar encecats amb la claror que entrava pel finestral del distribuïdor. Mig atordits, ens vam acomiadar tot quedant que ens veuríem al cap de quatre dies per començar les classes.

Encara no havia ficat la clau al pany que ja me n'havia penedit. Jo mai no havia ensenyat català des de zero. Seria avançar a cegues, i aquella dona necessitava ajuda real per moure's pel món. On collons m'havia fotut? Els quatre dies següents, en tornar de la feina, em vaig dedicar a buscar informació sobre ensenyament de segones llengües, i als vespres, quan m'ajeia al llit, m'imaginava com seria el primer dia, què tractaríem, quina actitud havia de tenir. Fins vaig haver de cancel·lar la cita setmanal amb l'Amèlia, amb qui comparteixo ocasionalment llibres, gintònics i llit. Els tenia per corbata.

No vaig veure la Waltraud en tota la setmana, per més que em passava més estona de l'habitual a la cuina, des d'on veia la finestra de la seva; llavors encara ho feia només per pura tafaneria.

I va arribar dijous. La vaig fer passar i vaig començar a recitar el paper. Que si m'havia de posar al dia del que sabia per fer-me una idea del seu nivell i del que li calia aprendre, que si havíem de definir unes prioritats. Ella m'escoltava atenta, com si jo fos una eminència, i em responia com podia amb el seu deliciós català mal conjugat.

Havia portat una llibreteta i amb els dits —blancs, fins, llargs— juguinejava amb el llapis. Sentir que aquella donassa es posava nerviosa en presència meva em feia adoptar un to de severitat desconegut que m'excitava, i li deia que tenia molta feina per fer, que potser caldrien dues o tres classes a la setmana si volia avançar de pressa. Ella feia que sí, mentre jo em sentia com un impostor.

Així va ser com aquella vikinga se'm va ficar a casa tres dies a la setmana per fer una classe d'una hora, que sovint s'allargava vint o trenta minuts amb aclariments d'últim moment drets al costat de la porta.

Al principi les classes eren feixugues. Ella s'aturava a cada paraula, i jo l'hi corregia tot sense pietat —la pronúncia, la gramàtica, el registre—, gairebé castigant-la per la seva intel·ligència i bellesa imponents. Era una alumna brillant, però jo igualment

m'estenia més del compte explicant algun detall gramatical només per poder sentir que era el centre de la seva atenció; pura vanitat imbècil per part meva.

De seguida vam haver repassat les coses bàsiques: la feina, la família, les aficions. Així em vaig assabentar que havia deixat un marit a Essen i que ell l'enyorava de mala manera.

—Anem a fer l'aperitiu abans? O tens pressa? —em proposa, i m'atterra la mà al genoll.

Em quedo mut. Tinc tota la sang al cap, anant de banda a banda. M'hi tiro o no m'hi tiro? Havíem quedat que sí, Albert, havíem quedat que si et fotia la mà al genoll... Au, no t'arronsis, ara. Però no és el moment, aquí a dins del cotxe, ella conduint.

—Què? Sí o no?

Aparta la mà per canviar de marxa.

—Sí... No... Vull dir que no tinc pressa, que sí, anem-hi. —M'agrada parlar-li perquè me la puc mirar sense tenir excusa, així que no m'aturo:— Ahir em vaig acabar l'últim del Hoffner. És bo, el malparit. Sempre escrivint la mateixa novella, i jo cada vegada m'hi quedo atrapat. Tot i que, posats a trobar-hi pegues, trobo que l'estructura és una mica enrevessada, massa salts temporals, de vegades em perdo. Clar que potser és la traducció. No sé per què l'editorial ha decidit canviar de traductor. O potser soc jo que soc

una mica obtús. M'hauries d'ensenyar alemany i així podria treure'n l'aigua clara.

Busco la manera de posar-li la mà al genoll amb naturalitat, com fa ella, però no la trobo. Sé que si ho faig se'm veurà el llautó. Espera't, Albert, no val la pena precipitar-se.

—Per llegir el Hoffner hauries d'estudiar deu anys d'alemany i jo no tinc tanta paciència, rei.

—Hahaha, molt bo aquest «rei». Mira que ets malparida, tu també! Es nota que vens del mateix país que ell.

Continuem parlant del Hoffner i també de la Rizzoli, que hem descobert tots dos fa poc i ens entusiasma. Desisteixo del pla del genoll. De moment. Ja hem deixat enrere la ciutat i enfilem tot de revolts tancats. Al cap de poc es fica per un caminet i em diu que baixarem caminant fins a la presa. I jo amb les sabates noves. Mecagontot.

Em porta a un bar amb tamborets de pell i barra de formes psicodèliques, només ens falten els pantalons de campana. Sortim a la terrassa. Se m'acosta allargant el braç i assenyalant al lluny amb l'índex:

—Veus allò gris al mig del bosc? És la presa.

—No es veu res, amb tants arbres —menteixo entretancant el ulls, i m'apropo encara més, com si volgués seguir la línia imaginària que traça el seu dit en l'aire. Espotlla contra espatlla, gairebé li ensumo l'alè. Ara podries agafar-la per la cintura, em dic. Massa tard. Ella s'aparta i fuig cap a la barra a demanar.

Ens asseiem a la tauleta de l'extrem, que queda més recollida, i el cambrer de seguida apareix amb unes olives, unes xips i dos vermut.

—Però si jo no bec quasi mai! —em queixo, i ella gira els ulls en blanc, que si un dia és un dia, que avui estem de celebració, que no sigui insuls. Em deixo convèncer, perquè el vermut està més bo que no em pensava i perquè realment necessito una mica de gasolina per arribar fins al seu genoll, i afegeixo:— Doncs, t'aviso: no responc de mi, eh? —I ella em mira fixament en silenci, un, dos, tres segons. Aquest cop, no desvio la mirada.

Agafa el vas i proclama:

—Salut!

És curiós que em conegui tan poc després de tant de temps. A mi em sembla que la conec tant. És clar que en part és culpa meva. Amb l'excusa de practicar, li he fet explicar la seva infantesa, les seves pors, els seus desitjos, i quan em pregunta a mi, jo li responc invariablement amb un irrefutable «Ets tu qui ha de practicar, no jo». Del marit en parla poc, però sempre amb entusiasme i un punt d'enyor. I jo la burxo per trobar alguna escletxa que em deixi entrar.

Quan el Michael la ve a veure, me'ls imagino cardant com bèsties i, per no ser menys, de vegades fins truco a l'Amèlia i passem una nit d'excessos. Aleshores em dic que no n'hi ha per tant, amb això de la Wal-

traud, i torno a pensar en l'Amèlia uns dies, fins que tornem a tenir classe i caic a la seva xarxa altra vegada.

Un dia li vaig preguntar per la seva relació amb el Michael. «Als quaranta-cinc, l'amor ja no és com als vint, saps què vull dir? Ens tenim l'un a l'altre però cadascú té el seu espai». I on és el límit d'aquest espai?, li hauria volgut preguntar.

M'ho deixa anar de cop: que li han proposat de treballar en una presa nova prop de Valladolid. No sap què fer, perquè el projecte és tot un repte, l'estudi geològic ha mostrat un perfil del sòl molt interessant, però això de marxar a l'«Espanya fonda» li fa com mandra.

No tinc ni esma de corregir-li aquest «fonda». El cervell se m'ha aturat, congelo l'expressió i aconseguixo emetre un «Caram!» que ni jo sé ben bé què vol dir. De sobte, m'adono que li he posat la mà al genoll. He de dir alguna cosa per no haver de treure-la:

—Doncs val més que et busquis un professor de castellà i deixem córrer això nostre, reina —ho volia dir amb sarcasme i m'ha sortit amb un to una mica melancòlic, de sempre-ens-quedarà-París.

Sota el palmell li noto el menisc. Faig un gran glop de vermut.

—En principi, serien sis mesos per acabar l'estudi preliminar i després potser tornaria. No sé què fer.

Tornar a on? A Catalunya? A Essen? M'aferro al potser.

—Dona, és qüestió de sospesar els pros i els contres.

Em posa la mà sobre la meva i em mira, callada; amb llàstima? amb tristesa? per ella o per mi? Escuro el got amb un xarrup poc elegant. M'aixeco decidit:

—Va fem-ne un altre, que està boníssim i baixa com l'aigua.

Sense esperar resposta, m'encamino cap a la barra. Ara sí que m'hi tiro: la mà, la mirada, el genoll. Però alhora, de fons, encara em crema la vergonya d'aquell dia nefast de fa un any i mig. També llavors em va semblar que estava cantat i va resultar que no.

Corregíem els deures del subjuntiu. «Tornaré a Alemanya quan m'obliguessin», havia escrit, i jo li corregia el temps verbal i m'aguantava de preguntar, quan t'obligui qui?, l'empresa?, el Michael? I vam arribar a la darrera frase. La va llegir tot rient i posant-me la mà al genoll —llavors ja ho feia sovint—: «Si em deixessis, et faria feliç», i jo perdia l'enteresa. Era un joc? Va sonar el rellotge de cuina i, torbat de mala manera, la vaig acompanyar fins a la porta:

—Fixa't bé en la correlació verbal: indicatiu més present de subjuntiu: «Et suplico que m'estimis», però condicional més imperfecte del subjuntiu: «T'estimaria si m'ho supliquessis».

Es va posar vermella, n'estic segur. Se'm va acostar per fer-me els dos petons de rigor. La vaig agafar fort per la cintura i la vaig estirar cap a mi. Ella feia cara de sorpresa. Li vaig fer un petó als llavis. No em va deixar ficar-li la llengua a dins. Em vaig desinflar.

—No t'embalis. Està bé el que tenim, *mein Lehrer*
—em va dir en anglès per evitar confusions.

Jo vaig fer una riallada falsa, com si entomar carabasses fos el meu pa de cada dia, com si no em pene-dís d'haver-me exposat inútilment, però, mare meva, com em va costar tornar a mirar-la als ulls sense mortificar-me.

Torno cap a la taula amb els dos vermut i dispero:

—Saps què et dic? Que jo prefereixo que no marxis. On trobaria una altra alemanya espaterrant que em volgués venir a veure tres cop per setmana per escoltar els meus rotllos sintàctics? Salut!

—Bah, ja ho veurem. Jo també et trobaria a faltar. Ja saps que soc una mica masoca.

Quan ens acabem els vermut, ens posem en marxa per un corriol que travessa el bosc. Ella va al davant, no calla; jo al darrere, una mica tocat per l'alcohol i la calorada que fa. Al cel es congrien uns núvols de tempesta d'estiu, la xafogor és aclaparadora.

Desitjo que es foti de morros i s'obri el genoll; m'imagino ajupint-me i llepant-li la sang calenta que li regalimaria pels bessons. Es gira, sufocada, «de seguida arribarem a un camí més ample». Porta els cabells recollits com el dia que la vaig conèixer. Té la nuca més blanca que mai. M'hi tiro. Li engraparé el clatell mentre li fico la llengua fins al fons. Sento el pessigolleig previ a una erecció. Em vull aturar allà

mateix i fer-li l'amor entre les falgueres. Potser no han sigut tan bona idea, els dos vermut.

Ella em diu que hauria d'escriure, que amb la meva sensibilitat segur que seria brillant, jo remugo i començo a notar la tocadura de les sabates noves fent zub-zub. Arribem a un camí més ample. Se'm posa al costat.

—He tingut sort de trobar-te, Albert.

—Sí, m'ho diuen sovint —ironitzo.

—Ens entenem, oi?

No em surten les paraules i només li responc amb un «sí» massa solemne.

Arribem a la presa.

—I l'aigua, on és? —faig realment sorprès.

—La inundació no comença fins la setmana que ve.

Treu les claus de la bossa i obre la porteta de la reixa perimetral.

—Tatxan!

La presa buida és desoladora, una cel·la descomunal de formigó calent. Al damunt nostre, ressonen els trons. De moment, borden, però no mosseguen. Baixem fins a la base del mur: noranta-tres metres de mur de contenció. Em sento diminut amb tanta monumentalitat alemanya al meu voltant.

—Buf, em fa sentir com un imbècil veure el que ets capaç de construir. Una presó d'alta seguretat per a aigües perilloses.

I ella em diu que no em pensi, que si els càlculs estan mal fets, la pressió de l'aigua és tan bèstia que la

més mínima desviació pot fer que tot s'ensorri i causi una catàstrofe.

—Per això hi ha les comportes; de tant en tant cal deixar sortir una mica d'aigua perquè no s'ho carregui tot.

M'embadaleixo contemplant aquell mur infranquejable. Em ve una esgarrifança.

—Waltraud... —No puc continuar. O no vull.

—Què?

Estem drets l'un davant de l'altre, dins d'aquesta peixera grisa sense aigua; dos silurs desorientats esperant que la pluja descarregui i els salvi la vida.

—No marxis.

—No ho sé, Albert, no ho sé.

Em desbordo. L'abraço. La cintura estreta, els malucs que se'm claven a la panxa. Enfonso el cap al seu coll per no haver de mirar-la. Tinc la nuca a tocar, li veig el borrissol del clatell a contrallum.

I ara què, Albert? Ara què? És arriscat. O no. Que ja som adults. Tira-t'hi de cap, Albert, tira-t'hi.

—Ai, aquests vermuts! —li dic mirant a terra mentre m'aparto; les cames em fan figa—. S'hi pot pujar, a dalt del mur?

Les primeres gotes de pluja cauen sobre l'asfalt impertorbable. Més enllà d'això tot és hipotètic, subjuntiu plusquamperfet en estat pur: si hagués. Tot, menys la lliga del taló, que ja comença a supurar.